

ATANASIE NASTA

ARMÂNAME,
ARMÂNAME...

EDITURA FUNDAȚIEI CULTURALE AROMÂNE
„DIMÂNDAREA PARINTEASCA“

ATANASIE NASTA

**ARMÂNAME,
ARMÂNAME...**

EDITURA FUNDATIEI CULTURALE AROMÂNE
„DIMÂNDAREA PARINTEASCĂ“
BUCUREȘTI, 1996

Ediție îngrijită și cu o prefață de *Hristu Cândroveanu*

Cartea de față a apărut cu sprijinul
BANCOREX,
căreia i se aduc mulțumiri și pe această cale

ISBN 973-96963-5-x

ATANASIE NASTA

**ARMÂNĂME,
ARMÂNĂME...**

PROFUNDA POEZIE A ARHAITĂȚII UNEI ETNII

Inimosul fost președinte al cenaclului „George Murnu“ din București, avocatul Atanasie Nasta, s-a născut la 2 noiembrie 1912, în mindra așezare aromânească, Grămaticova, nu departe de lacul Ostrov (Vegoritis) și de orașul Vodena (Edesa), într-o regiune muntoasă din nordul Greciei, spre granița cu Iugoslavia. Locuri de frumusețe și har, pe care le și evocă neostoit în poemele sale, românești și aromâne.

Din satul lui natal, pînă pe riul Bistrița în sud, către golful Salonic, se înșiră – pe mai bine de 50 de km. – o salbă de alte așezări aromânești de munte, pe drumuri tot mioritice, pe care poetul le-a călcat cu piciorul, urmînd turmele de oi ale tatălui sau, celnicul Nasta, om cuprins și respectat de întreaga comunitate aromânească fărșerotă a regiunii.

Copilul de odinioară s-a purtat și în sus, înspre târgurile și satele aromâne din Iugoslavia, cu aceleași rosturi, ca și în sud, – spre lumea românească din Munții Pindului, dacă nu cumva și prin cea din Albania de jos, precum și înspre răsărit, departe, pînă în Peninsula Calcidică, la Muntele Athos, de lînga Marea Egee, ale cărei ape limpezi și albastre le-a contemplat nu o dată numai, cu uimirea munteanului

ajuns la „capătul pământului“. Acolo, pe înaltele și abruptele promontorii ale peninsulei în formă de palmă cu trei degete înaintînd în mare, i-a citit, în răgazurile ce i le lăsau oile din grija sa, pe marii poeți greci, în limba lor, ca și pe Eminescu în românește, cutreierat de emoție: *„Mai am un singur dor: / În liniștea serii / Să mă lăsați să mor / La marginea mării...“*

Și va fi fost pătruns de infinitatea spațiului și a spiritului și a frumuseții cuvîntului!

Povești de tot felul, basme, întimplări cu haiduci și cu fiare sălbatice, ascultate în grai aromân, la lumina jarului din vetrele corturilor migrînd spre popasuri tot altele și altele, au fost orizontul spiritual al vîrstei dintii. Atanasie Nasta numărîndu-se printre cei ce au văzut lupi și urși atacînd turmele, uneori chiar în plină zi, la marginea satului, iarna. Sau s-a întilnit cu urși feroși, dar nesticători, trecînd peste mîguri – vara, greoi și pașnici, spre smeurișuri numai de ei știute.

Poetul a învățat carte mai întii în sat, cu dascăli de școală românească. După care a frecventat timp de doi ani cursurile liceului românesc de comerț, din Sarună (Salonic). Survenind în acei ani, 1926 – repatrierea în România a cîtorva mii de familii de aromâni, printre care și cea a tatălui său, își continuă învățătura în țară, la liceul teoretic din orașul Bazargic, în sudul

Dobrogei, unde fuseseră colonizați ai săi. Face apoi studii superioare la Facultatea de litere și filozofie, precum și la Facultatea de drept din București, pe care le absolvă ca licențiat, în 1935 și respectiv în 1938. Devenit avocat pledant, este foarte frecventat de aromânii din țară, ce găseau întotdeauna în el (găsesc și acum) un sfătuitor și sprijinitor generos, gata să-i ajute oricând pe cei aflați în nevoie.

Atanasie Nasta scrie și în limba literară, ca și în grai aromân. A publicat poeme în reviste dintre cele două războaie (sporadic), și publică și în prezent, în presa literară, în „Deșteptarea“ și „Dimândarea“ mai cu seamă, dar și în alte reviste aromâne, ca „Frânza vlahă“ și „Zborlu a nostru“, – poezii originale, traduceri (din limbile greacă și bulgară), articole de exegeză culturală aromână. În 1981 i-a apărut la Editura Albatros o culegere de frumoase sonete, gen pentru care are o subliniată predilecție. Tot cu sonete (în grai aromân), este prezent și în cea dintâi *Antologie lirică aromână* de după 1944, ieșită de sub teascurile Editurii Univers în 1975, în îngrijirea subsemnatului.

În versurile sale, atât de expresie daco-română cât și aromână, poetul resuscită, nostalgic, universul de suflet aromânesc, în arhitatea și simplitatea monumentalității lui. Cred că Atanasie Nasta dă glas acestei cu totul particulare realități spirituale – ca nimeni altcineva din propria-i generație. Realitate al cărei

spațiu – muntele, și umanitate – păstorii, trăiesc în poemele sale statuar și viu, palpabil parcă, într-o pregnantă expresivitate lirică (deși cu o surprinzătoare economie de limbaj), la care mai acced puțini încă, un Teohar Mihadaș, un Nicolae Caratana.

De o mare mobilitate de spirit, perpetuu neliniștit și neobosit, fermecător ca om, un adevărat intelectual de rasă, acest fârșerot acum la vîrsta senectuții, dar care nu știe să îmbătrînească nici după 80 de ani, a fost, cum spuneam, sufletul cenaclului aromânilor de pe strada Ion Slatineanu; unde izbutea a reconstitui pentru „compatrioții“ săi (și nu numai pentru ei), microclimatul frînturii de neam românesc de peste Balcani, din care se trage. Ședințele conduse de el, aici, fiind întotdeauna o baie de suflet și de poezie, cum o mărturisesc toți cei ce le-au frecventat luna de lună, timp de ani de zile, după 1989.

Remarcabilă, metafora mereu bogată și expresivă a poetului Atanasie Nasta! Remarcabilă ca exercițiu estetic, de stil deci, dar și cu permanente implicații profund umane. Din acest unghi, poemele lui au întotdeauna – cele *pastorale* cu deosebire – un aer cosmic, ceva ce ține de întemeierea, dar și de manifestarea, trecerea lumii pe efemera ei zare iluzorie, condiție de destin, stoic acceptată de autor, ca și de subiecții demersului său liric, păstorii aromâni, universul aromân în genere, în arhaitatea lui arhetipală, răsfrînt înțelept asupra lui însuși.

Un univers de suflet, antologic, pe care poetul nu l-ar schimba cu nici unul altul, și nu numai poetul, ci toți cei pe care îi cîntă și se recunosc în sonurile cîntării lui: „*Na l’iartă Doamne, aistă-ntribari, / Ți nă carti ’nă noapti-ntreagă în vīs: // – Cînd aruiesc cupi-ili di nîl’ioari – / I ma mușat la tini-n Paradhis?...*“ („Întribari picurărească“)

Hristu Căndroveanu

ARMÂNAME, ARMÂNAME...

Armâname, armâname,
Vîrmaoara s-nu-auşedz,
Cu muşata ta giuname –
Ahînt gioñi, ahinti feati,
El'i muşat, eali muşati,
Eta tuta sa-ñi banedz!...

GEOGRAFIE

Di-amarea di tru cari da cap soarli –
Triş munţal'i iu s-adună roş tu doagă,
Tut loclu aist, vuloagă cu vuloagă
Noi lu calcam, cu oili, ş-cu ñil'ioarli.

Cind n-avina chirolu – ti arnari,
Cu bruma-l'i tu timbari şi cu maneili
Noi dipunam iu suntu lardz cubeili –
Ma nu-aspardzeam, ca cetili varvari!

Nă haraseam pi tihea-nă, ş-pi oi!
Avearea xeñilor nu u zilipsim –
Ş-bilacă alasam ti-agiuñi napoi...

Mul'erli na mutreau cu-ahintu dor!
Ş-cu sindzili valah înturusim
Mileţli, pri-iu tricum azbuirator!

BALADĂ

Alba mea nîl'ioară –
vroară, vimă oară
s-nu hi-nvirinata,
că bana-i mușată –
ș-easti ahînta jali
cînd dipuîni pri cali,
toamna, cînd acața
țerlu s-bumbuneadza,
munțl'i s-niureadza
di nu vedz virdeata, –
frîndza tuta-mpadi,
vîmtul bati, bati
ș-luchil'i tu piduri
aurlă ca zuri!
După tîni vîn,
dit munț, pi surin,
turmili di-armâni,
cu fumel'i, cîrvăni –
bairi, dipuna
una citi una
pîna stri-n Sărună.
Haidi ș-noi cu eali,
cu mirachili-a meali,

cu a mei caimadz –
pînă tu cişladz,
tut s-immâm, s-immâm,
poati vai aflam
sufliit di om bun,
dorlu-a meu să-l'i spun...
Alba mea nîl'ioară, –
t-una dicuseară,
cînd triţeam pit hoară
di dupa un gard –
doi ocl'i lai, şi ard,
doi ocl'i mari, caleşi,
di sivdaie apreşi,
ş-canda mi-acl'imau –
dulţi mi mutreau
ca vrei i nu vrei,
adirai cutar
tu uborlu-a l'ei.
Ma, 'nă dada nearcă,
cu sufliit di cheatră,
noaptea pi-ascumtă,
tut ma u virvea –
cum poati ca s-va
un gioni ahtari,
cu cioariţ, tîmbari,
perlu mari-mari,
ocl'i di cîrbuni –

ahindoasa huni,
analt cît un chin,
cu flueara-n sin?
Oh, ş-pin' ma nîpoi,
tut mutrind la oi,
tut mutrind la mini,
nearca – prit viţini
cîndu s-amina,
mult nu aştiptă
feata nîcazoată,
imira, muşată, –
nî-si-alichi di chept,
ca un nîl alept!
Alba mea nîl'ioară –
cînd fudzii din hoară
l'i alisai ca dhoară ?
trei flurii di malmă,
ş-tu loc di pişcheşi –
patru oi caleşi...

Doamne, mea ş-ţi lungă
i veara la strungă!
Ti tucheşti dorlu,
ca ploaia niorlu,
ti usuţ ca frindza,
di îţ crepă budza!

Maş tu-nvîsi vîni,
nîadzanopţ la mini, –
ciñil'i nu şi-u-alatră,
nêl'i nî-l'i diznêarda
şi pri munt, pi stani,
canda-i pişiloaņi!
Cind s-u-acat in braţă,
s-faţi dimineaţa!
Soarli s-nu u veadă –
fudzi-nvirinata,
ş-tută dzua alag
pit pîduri di fag,
ş-pit pîduri di-alun,
di nî-armîn agiun...
Izvurlu, flucara
nu-nî-asting durearea,
perlu-l'i, ocl'i-a l'ei
scapiră scintel'i, –
boate-l'i, cînd u avdu,
nu ma pot s-aravdu!
Vruta mea nîl'ioară,
Estan – cama tr-oară
ca s-agiung in hoară,
ca s-agiung la ea –
nî-anginaî cupia
ş-dip ti Stimîrie,

la vruta tu-avlie...
Doamne, marea-ț hari,
haraua ahtari
nu si-află sum soari!
Vruta n̄i-iasi-n fața
cu natlu îmbrăța,
hil'iu di armânaș, –
prota pi cari s-baș?
Acițai ta s-gioc,
di ahit naroc!...
Ma, un sircicean,
ș-altu gramustean
calea tut n̄i-astal'i,
caftă ta s-mi tal'i
fără di cibati, –
di-ahintă inati,
noaptea, n̄iadzanoapti
că n̄i-am oi aleapti
ș-vruta ma mușată,
cum nu si-află alta,
și stañi tu Carpaț
mea ș-tu Pind trei fraț!
Alba mea n̄il'ioară!
Vroară, vimăoară
s-nu grești aist zbor –
că mini va-n̄i mor,

ș-ca ț-para ca vini
di-ntreaba ti mini
dada mea mîrată,
tu lai adirată...
ș-turma s-rîspîndești,
vruta cum zghilești!
Cilimeanlu plindzi,
cu lacriîni di sindzi.
Ni lumea dușmană,
ni moartea pingană –
vroară s-nu n-agiungă...
Ai tu munt, la strungă
ș-nîpoi la cișla,
ș-di-aclo – cama-nclò,
tut s-immâm, s-immam,
și s-cintâm, s-cintâm,
moartea s-u-mbunam...
Că mușat i loclu,
cînticlu, agioclu,
vroară s-nu s-tucească
fara armâneasca!

TOAMNA TU CURIE

Mi trapş tu ună-apanghi, dit calice,
Ş-ñi-aflai sum dedz – ca tu uda, rupaslu.
Ţi hari, s-faş cu oili aoa maslu,
S-ti-agiungă bruma, toamna, ş-duh di price!

Hăziri si s-aştearnă iasti turma, –
S-ascutură di dărni, ş-ma s-apeacă...
Iar cîñil'i adastă aŵrimea ŧi va s-treacă
Di tu măruñi, iu nu l'i-u afl'i urma!...

Tricu 'nă şuirari lähtaroasă –
Ş-cupacil'i ş-scuturără bruma groasă!
Ngătan va s-n-aibă fisea ş-tora seară –

Cum n-ari avută ninga ahinti ori...
Rucena di pi oarghiri-thimñitori
Ş-ñiurizma di suel'iu mi-mbeată iară!

CĂRBUNARL'I

Di cheatra s-hibă coaja ta amară –
Va ti-alasam – pădure, dip irnie!
Pitrundi afund lipidhea di baltie,
Tru carnea-ț di cupaciu, va vroar' altoară.

Agiuñi, livoși, prit toamna timpurie,
Na easti dor di soarli di-astă-veară,
Cind dit circapi fumlu loa ta s-chargeară
Ca vira fandisa, cătră curie...

Jilos ma suschiră paduri di brad,
Anda pi grem, șcurtaț, cupacil'i cad...
Cu el'i diadun noi tihea blastimăm –

Di cind tapoara n-acriscu tru palma
Ș-cu ocl'i di zulapi – aștiptăm
S-n-ascapira carbuñil'i mundz di-amalma!

FĂRȘIROATA*Aspasiei Pundichi*

Dit munțl'i a tăi cu frimtea di sturnari,
Iu stealili și neaua învîlice,
Ți cașt cu iedz, aluni și lilice
Aoa, tu alăvil'ea di-mpazari?!...

Încoa și-nclo mutrești, aciudisita,
Cu ocl'i-a tăi mușat di fârșiroată, –
Ș-ți dor ti ari pliguita,
S-dipuși ahit pirifană ș-mușată?

Cind perlu neali-neali, tut lu deapiși
Pri cheptul alb ca neaua ți nu-ngl'eață,
Ti-mbeată 'nă fiurizmă di trandafil'i,
Mea ș-tuti s-fac harauă, ș-mușuteață...

Cind treț, lilicili ța si-aștearnă calea,
Ca 'na chilimi l'iară di-ali dadi, –
Birbil'i cintă, si-agârșasti jalea
Și soarili aridi cind ti veadi!

Ahintă mușuteața ș-pirifañi,
Di pisti loc vîmoară dip s-nu s-cheardă!
Alina-ti cu iedzl'i iar la stani,
Mași soarili suratea s-ț-u dizñiardă!

DADA

Si-apuriseaști lumea că hiu avut, mușat
Și tinireața ninga nu își curmă putearea, –
Mași ocl'i ali dadi – hãrdzițl'i, lacrimeadza
Cind ved cit ahindoasa și pondã i durearea!

Marațl'i ocl'i di dadã, cind ved citi unoarã
Ca-n chisa mea di banã hareili scintil'eadza,
Ți harizma di cintic il'i așiseaști ocl'i!
Arid niheama oarã, ș-nipoi inlacrimeadza...

ÑIL 'IOARLI DORM

Nil'ioarli dorm – ma isihie di noi.
Somn imir, di právdzá...
Nviseadză soarli
Ş-ñiurizma di iarba
Cusuită-n livadz,
Purtată di vimt, ñiadză-veara.

Ună cupie di sufliti buni,
Fara pişmanea di facti arali –
Ñil'ioarli dorm rihati, ca cilimeañil'i,
Avigl'iatu di steali.

Maşi picurarlu avdil'eat –
Ş-aţel sarcăcean,
Di noapti fac dzuă,
Ca s-doarna nu pot –
Uhteadză, uhteadză,
Că ningă domnul a lor fârşiro
Ună ñil'ioara ş-un cini dailean
Vigl'eadză, vigl'eadză...

TU APIRITĂ

Padurli ninga suntu plini
Di avra añiurizmata
A noptal'ei di ñiadza-veara!

Vulturl'i,
Alghinili,
Frindza –
Aşteapta cu niaravdari
S-da cap pristi dzeani
Muşatili aradzi di soari!...

Dit cuibari di cheři –
Vulturl'i ş-ascutura somnul dit peani!
Aroau s-tuceaşti pi frindzã,
Ş-acaţã si s-avdã
'Na jujurealã di-alghini...

Ñilioarli s-dişteapta tu mandra –
Ş-la soari, pi-aradha si-ncl'ina!

ÎNTRIBARI PICURĂREASCĂ

Nă l' iartă, Doamne, aistă-ntribari,
Ți nă carti 'nă noapti-ntreagă în vîs:

– Cînd aruiesc cupiili di nîl'ioari –
I ma mușat la tini-n Paradhis?

'Na avra cu-añiurizmi ca di-nveasti –
Ca 'na haraua dulți na pitrundi,
Ș-birbil'i cîntă! O, Tini Doamne,
Paradhislu a tau macă nu easti
Un țer ma limpid ca ună harvîe,
Surin cu izvuri ș-cupii di oi –
Cu munț analț, ca tru Machidhunie,

Ahtari paradis nu i tră noi!...

PRIVIDEARI

Eara aproapea di Sinchetru. Neaua
Înlacrima pi munț aoa-ș-aclo,
Eara sihie și s-avdza padurea
Cum plindzi ș-di haraua, ș-di caimò!

Pirghios, pit pãdzli di virdeățã, ñel'i
Nchisira bair-bair pisti dzeñi –
Îmbari ș-ma alghi di neaua pi carari,
Di til'iu añiurizmati, ș-di bardeñi...

Dip ca bãbuchi pi dedzli di cupaci –
Afliturseau cornitli-a lor pi frunț
Di ñel'i mușăț ca hareã, ca luñina
Aruzvuita pisti dzeñi și munț!

A cintic – țerlu tut ma s-aprucheã,
Cadeã liliceã di luñina frintã...
Vim picurar nu-l'i angana ta s-imnã...
Orfeu, mutrinda-l'i, agarși s-ma cintã!

ACL'IMARI

Di pisti munț! 'i-a dorurilor a meali –
Oh, ma s-avdzai, mușata mea din hoară,
Si-analța acl'imarea-ñi pin' di steali,
Ca vrearea acáța diznou s-mi doară!

I fisea aoa tu munț ahint mușata,
Ca tuta dzua canda-i sârbatoari, –
Mași pin' la tini – șcreta, 'nfarmacata,
Ș-si tindi dușmanoasa dipartari...

Ța aștirmui dușec ninga iatac –
Cu chel'i di luchi ș-lilici di pi lună,
Iar cu fluiara nu ma știu ți s-fac,
Di-anda tu cheptu-ñi vrearea ñi-arasuna!

Trei nopt – trei munț va ñi-l'i dipun dalagă,
S-ti arachesc, ca gioñil'i di altoară,
Îmbrăta s-ñi ti port – ca 'nă ñil'ioară,
La stanea mea, sum frasiñi, dit vuloagă.

Sus, tut ma-nsus – cu perlu neali-n vimt,
S-mutrim di-aclo Machidhunia vrută, –
Di dorlu-a nostru loclu s-hibă țimt...
Noi, doil'i – vașil'eadz pi lumea tuta!

ȘUPEIE

Îni pari fisea șcretă și urută –
Tu neguri intra muntili di vîiu,
Aurla luchi și ciñi ca tu irñiu,
Ș-cu frică mi mutreaști turma vrută...

Ma, ca i chisă grindină, thiriu –
Aslanlu di Baliuca, noaptea tută
Nu-ncl'idi ocl'i 'nă minută!

– Nu mi mutrea ahit jilos, că știu, –
Tra bana mea, dai bana ta curbani,
Ca furl'i si-anvartesc pi ningă stani
S-mi vatamă, cînd dormi, mizi așteapta...

Ș-mași tini prota, cu mărata-ñi dada,
Ș-ñil'ioara alba, imiră ș-aleapta,
Va mi plindzeț pi groapa di sum dzadă!

DUPĂ PLOAIE

L'iarili niparticuși la soari,
Ună citi una vîn dalaga,
Smelgil'i – dip ca țachi di Perivole,
Mizi s-trag azvarna tu vuloaga.

Mundzali aisti dupa ploaie,
Ti-nviscura ca 'na 'nveastă noauă, –
Ți mușată ești, Machidhunie,
Cind padurli cinta di haraua!

Dupa munț niorl'i scapitara,
Tuti ies la soari, tu migdani,
Puil'i acața numțali s-li-adara,
Ș-vîn la izvur iedzl'i di țarboafii...

Țerlu limpid dipuna impadi,
Soarili mutreaști di pi dzeana,
Ș-sumarîdi ma mușat cind avdi
Fluierli cupiili cum li-angana!

PROTLU OM PI LUNĂ

Di-ahint innat pirpadi, ca mărătl'i
Ți chinduresc la izvur heamă oară,
Ti ved prit dedz – cu ñel'i-a mei, mușatl'i,
Ca nu ești foc di malma, ni ficioară...

Ca di om glar, di mini arid fartațl'i,
Cind la zburasc di tini iți seară,
Di padzli-a tali verdz tu ñiadzã-veară
Și munțl'i analț, ca Pindul și Carpațl'i!

Di pisti loc știrdzeț-ñi torlu-a ñia,
Ca mi-alinai cu fluierlu ș-cupia
Pi lună, iu i totna prumuveară –

Aclo s-pasc ñil'i di cupiili-a meali,
Ș-pri dzeñi, cu boț di chipri iți seară,
S-dipună ca un cor di-nveasti nali!

GRAMĂTICUVA

Prin lumea tută, cal'iurli a meali
Sunt fără numir, numă, ș-port di her
Dit munț, ma-nelo di mardzina di țer,
Ș-si-tind ca bair, bair di mardzeali!

Niți furtuna, pulbirea di steali,
Luțefirlu cu ocl'i di xifter,
Dușmañil'i-arai ți mizi-așteaptă s-cher –
Nu pot s-mi-aspară, tra s-mi torn din cali...

Mași dorlu, dorlu fără vindicari –
Cînd el mi-acl'eama, tuti li-agârșesc,
Ș-di iu-ți s-hiu – tu xinitii, pri-amari,

Azboair ca un vultur ñiadză-veară,
Di-ndzeana Gramaticuva s-mutresc
Ninga unoară, mași ninga unoară!...

STANEA

Cînd ti aliîni pri munti, ti-acl'eamă dit 'nă padi
Aclo iu fisea iasti luîna ş-leavă surdă,
Ca 'nă dugheani veacl'i sum dedzali di dzadi
Caşarea, cu ņiurizmă di lapti, caş, ş-di urdhă!

Pi-alant surin diparti, băcătii di oi
Murmurusiră canda, ni ciînil'i nu alatră,
Maşi fumlu di la stani tut s-deapină s-agiungă
Nior, rihati s-doarmă pi chipita di cheatră.

Gazgul'i di stumari – cînd li mutreaşti, ti-aspari,
Aoa-aţia s-cadă cu muntii tu haua, –
Aclo, spun picurarl'i, si-ascundi duhlu rău,
Ţi-araspindeaşti moartea şi heavra tru duņeauă...

Nastinga, una strunga di chetri şi purteţ,
Cupraşti împuţita, 'nă rana laie, veacl'i –
Trei aņi nu-acreşti iarba, pi mardziņi maşi bureţ
ş-nipirîţ ũ vin s-doarmă la soari, preacl'i-preacl'i...

Aoați, la muldzeari, di doaua ori pi dzua,
Cupia di mindzari uhteadzâ-ndzinucl'eată,
Cu numiri latini pi un răbuș di dzada
Adună bacilu lapti, găleată cu găleată.

Și iar ruiesc cupiili pri dzeñiuri, picurarl'i
Angană cîñil'i, cîntă di jali, ori sivdaie...
Ma, di pi munț niorl'i pri dzeñiuri s-trag azvarna,
Acață s-bumbuneadză, da grindină cu ploaie!

Ascapiră rufeili, i chisă dip, ca noaptea,
Cupia s-lahtarseaști, aștept ca s-iasă luna –
Mași muntili, aslanlu, si-ascutură di ploaie,
Si-aspari, după dzeñiuri, și-u frindzi iar furtuna!

O, Doamne, ți mușată i fisea după ploaie,
Cînd cloputli pri dzeñiuri acață să-și da boțli!
Acasă bacilu scrie ca pi răbuș, tu carti,
Durearea picurarlui ți-l vatămara soțl'i...

ÎNTRIBARI CĂTRĂ SOLOMON

Mult mintimene Solomon,
Earai tru Țeata,
Cind vruta Ț sumarisi prota oară?
Ori cînd ti mindueai la ea,
Ș-pri harpă cintai,
Cintai plin di harauă –
Ca dințal'i ali Sulamiti
Sunt alghi –
Ma alghi di albili Țil'ioari,
Surori bineați, doauă citi doauă
Ișindalui din scaldatoari!...

Oh, ma s-puteai, poete amira,
Ca s-vedz ca noi, tu-aistă prumueară,
Aoa tru Pind i tru Carpați –
Țel'i-a noștri timpurii,
Tru bana a lor tunși prota oară,
Marate –
Va ti cicirdaseai di minti –
Ca sunt ma alghi, ș-ma mușat
Di dințl'i ali Sulamiti!

*RUGĂCIUNEA DI SEARĂ A
ŃIL 'IOARILOR*

La tini nă incl'inam,
Muma a picurarului a nostru –
Că lu amintași ahint mușat
Și bun,
Ș-nă iasti ahintu vrut,
Cind nă cintă jilos
Dit frindză di fag,
Dit fluiară di os!...

Prit munț,
Prit păduri inviținati –
Ca alta oară, astinsă di dor
S-nu ti videm cum aladz și întregi
Ti vrutlu-ț ficior,
Noi lu vigl'em
Cu vrearea a tauă,
Ca ocl'i din cap –
Di șerchi lu vigl'em, di nisomn,
Di lumea arauă!

Ş-a ȝia ȝa mulȝumim,
Munte analt –
Casa a noastră di fară,
Cu izvuri limpidi,
Araȝ,
Cu iarba aņiurizmata,
Ma dulȝi ca ņearea!
O, tini avigl'itor,
Țer românesc –
Ța mulȝumim
Ti dzua cu soari, di-aeri,
Ti ploaia di ază,
Cari adapă și speala
Aesta mușata Patridha,
Anvirligata di-ariuri
Ş-di-amari,
Cu oamiņil'i drept și mușaȝ,
Cum nu mata si-afla sum soari!

OAIA ARMÂNEASCĂ

Oaie,
Zbor fără vîră consoana,
Zbor di vocali mași,
Ca bana fără di moarti,
Numași suflit, suflit,
Ș-ca lilicea fără di schiîni,
Ca dorlu avdzit di diparti,
Ca niurizma ș-avra di chiîni!

Ma bună di bunătatea,
Avinată prit munț di zulachi –
Ți etă eara cind chinduriși
La poarta armânului marat,
Di-l'i dziseși:

– Tundi-mi, fumeal'ea s-ța-nvești,
Muldzi-mi,
Fumeal'ea s-hranești,
Tal'i-mi,
Încalțari s-ța adari –

Dipriapoia,
Cu ñel'i-a mei alghi,
Cu ficiorl'i mușat
Cupia s-angañi
Di-aoa dit Carpați –
Pisti Balcañi,
Pina stri Pind,
Cu domlu di mumi ș-di fraț!

CUPIA MEA

Voi,
Vruti nîl'ioari –
Ți mași li-añiurdziț
Lilicili –
Ș-nu li pașteț,
Arăvdindalui foamea –
Ca nîurizma a lor s-umpla
Livadea,
Sa s-finătească agiuñil'i
Di poami,
Ți iasti – di si-nîi spunet,
Bunataea?...

Voi,
Cari nu tulburat,
Cu budzli a voastri-nsitati
Apa dit izvur –
Arați, curată...

Ma oamiñil'i, luchil'i,
Fără cabati
V-asmutica, ș-astinga el'i
Orixea,
Spunet-nîi, nîl'ioare,
Ți-i strimbatatea!

Voi,
Imiri sufliti, curati,
Cambanea, cind avdziț in hoara
Cum bati,
Paștearea u acumtinaț pi surin –
Ca anghil'i capitli li-aplicaț
Ș-ca minduiti, nîloasi,
Îni pari ca mi-acl'imaț
S-escu bun, ca voi ș-s-astrăxesc...

O, voi,
Cind pri dzeñiuri –
Albi, mușati,
Pri niholu di cloputi va liganaț,
Anganati di dor picurareșc,

Voi
Inima – ca-i harioasa,
Ori plimta,
U aningasiț s-cinta
Dit frindza, dit flueara,
Vruti nîl'ioari –
Seara di seara!

TRANSHUMANȚA

Ți scurtă i veara tu munț –
Un vîs ți ti doari,
Diștiptat troară mult di toamna arați...
Ți scurtă i, Doamne, bana aoați,
Ca frindza-nvirdzaști, ș-acrești, și moari...

Pădurli s-cutreambură, pădurea vazești,
Niorl'i lu-ngroapă muntli vîiu,
Ciuprachi di-asimi frindza astulisești,
Și luchil'i aurlă agiuñi tu irñiu!

Liva înțapa ca un cornu di țap,
Toamna pispilești pi iarba bruma,
Si-aproachi iarna pi un cal avrapu,
Di dorlu di duca lindzita i turma...

Di nîl'i di añi, dipriuna niazvimsi,
Ariuri di cupii ș-di fumel'i dipuna,
Di dor, chiameti, di vimturi impinsi
Tu amiu, tu apanghiu si s-aduna.

Străbat pădurli și dzeñili făr' arăpas,
Cu neguri dit munț tu timbări,
Cătra Vardar ș-ma-nclo, mas după mas,
Pașuñi di pașuñi, cătră amari...

Și, cama diparti citi un cutedză
Pi cal'iuri, chirò, cintinda, cavala,
Pri sum curiili di masiñi s-irñeadză,
Cu turmili tru-a Elimblui poala!

Ma nu lu-arid iarna calda, roidhili, ñearea,
Nu pot s-lu-arida s-agărșească fara,
S-l'i-azvingă dit inimă durearea,
Ca iar – ca lindarușa primveara –

Cintinda, turma ș-u-angana cătră Carpați...
Prit ți ciudie l'i-acl'eñi dit dipartare
Cu vrearea di locuri, di mumi, di frați,
Hardzita *Parinteasca Dimândare?*...

ALBI NİL 'IOARI

Albi nîl'ioari,
Bair di dhoari,
Pi frimtea plaiului,
Sum Cheatra Craiului –
Imiri,
Arudi, –
Cind u-alinaț,
Cind dipunaț
Dit munț pri dzeana,
Cari va paști,
Cari v-angana?...

Torlu s-nî cheară –
Mi duș tu xeani.
Pi cal'iori cu scal'i
Ș-mucearea catrani,
Iu pinea-i amara,
Apa lisiva –

Gremlu di foc na disparti,
Tiniri totina – la voi i primveara,
Di-aoa pin' la voi i calea diparti...
Va n-adunam alta oara?...

– Cari știe?...
Albi nil'ioari,
Dorlu va plindzi,
Vislu va paști...

OAIA MINTIMENA

Fudz cu-dialagă di pi cimp, acasă,
Mași cind agarșești țiva pri foc!
Cupia închiseaști dupa tini,
Și nêl'i chinduresc di tru agioc...

Si-aștearnă noaptea mută-n urma ta,
Ca 'na habari aștiptata, bună.
La measă, tru cuibari, suflitli ca
La Țina Așisită si adună.

Dit prag, triș cindu grești – *Bună-vă seara*,
Ma mult cu ocl'i imiri, plîni di hari,
Bași mina ali dadi cind aduși
Sarimili di pini, misur, sari...

Cindu-ț dizneardă frimtea, ti cuprindi
Una ciudie ți cu greu si-aravda –
Și treambură tru sindzi anda vrei
S-ascachi di-aradha banal'ei di pravda!

Ti doari că nu poț să-l'i mulțumești
Cu zborlu-a tau di om, pi giuimitati,
Să-l'i spuñi ca sazmi, tálagañi, vilendz –
Dit truplu-a tau sunt toarsi tuti, toati...

Ti-achicaseaști, vahi!
Ti-nvirinedz
Di niputearea ta, iț pari rău
Cind dada coasi, toarți, aprindi foc, –
Tră tini nisă iasti Dumnidzau!

Tru ñiadza-nopt, cind oili vor
Ca s-doarna,
Ș-acata citi una di s-incl'ină,
Si-aștearni pisti tuti 'na pumoară,
Ș-da cap di pisti munti luna plina...

Atumțea, oaia noastră mintimenă,
Înveața ñel'i s-nu-agărșească aradha –
La-agiocuri s-hiba imiri și cumiñț,
Ca s-nu țiva
Di-u năirescu
Dada!

OCL' I DI PICURARI

Pri fața nividzută di pi luna
Iu taha vroară soarili nu deadi,
Nu i scutidhea catumirilor di aňi!

Asteasi cireapi – di lail' i vulcani,
Aclo si tind padurili di dzadi,
Radzim cu izvuri ș-iarbă di ńeari,
Cu avră ca arislu di feati
Ș-cu turmi ca-n Pind, di ńil' iori...

Cind plailu i ars –
Ca fața nividzută a Lunal' ei,
S-nu moară di foami ńil' ioarili vruti –
Vulodzli li ved mași picurarl' i armăńi,
Cu ocl' i ți ved ciudiili tuti!

TOR DI LUP

În vîs vreari dulți dipuna,
Ca s-dorm intreaga noapți handà,
S-nu pot s-ti-aduchesc...
Cind viniși, azvarna, azvarna
Pîna aoați, tu mandra a mea?

Mi-alceastă torlu-a tau di lup putan,
Îni vîni s-vom di-ahinta imputari –
Tu sindzi hipta, ca un vîatagan,
Ș-tru nari ca una zurla stranutari!

Ñilos mi-acl'eama suschirlu di nel'i
Zgrumat di tini fara di isapi,
Ș-ñiurizma dulți di paduri di tel'i
U luvusisi, cu torlu-ț di zulapi!

Turbai, di cind alag pi plaiu ca zurlu,
Ș-inatea-ñi cafta s-ti andamuseasca –
Fricoase tini, iu-ñi ti ascundza, hai
S-na inciupam tu-alumta barbateasca!

Va chindureasca soarili pri țer,
Cupia di ñil'ioari va si-aspara –
Am dinț di os, ai dinț di her,
Hai, vîno s-alumtam unoara!

CĂRBUNARL'I (II)

Ca omîl'i – pom cu pom,
Îrîie dip va ti-alasam, curie!
Lipidha tamăcheară, di baltie –
Handà pitrundi, ca in trup di om...

Arachi, lavoși, chirduț ca tru îrîie,
Di soarli di-astă-veară nă i dor –
Cind dit cireapi, fumlu ca nior
Înveaști aista toamna timpurie.

S-cutreamburà pădurili di brad
Cind di pri grem, scurtat, cupacil'i cad!
Cu plinglu-a lor căsmetea blăstimam –

Că tut lucrăm, ș-arăminem agiunî...
Ș-cu ocl'i di zulapi aștiptăm
Ș-ascapira amalma dit cărbuñi!

Ca broaști cu sumari închisiră
Cireapili s-dipună di pi dzeani –
Ș-ca ună discarcari di carvani
Tru padz, s-adara tendili ahurhira...

Cind soarili tut cama-nghios li-angana,
Greu încânești foclu apultusit –
Ca di un braț di gioni pliguit,
Un sindzi laiu achicura dit rana...

Tru mină cu tapoara spindzurata,
Mutrind cum fumlu 'nțasi 'nă flucata
Ți vrei ca s-u dizñierdz – un carbutar

Di iu lucreadza, troară chindurești,
Ca avdi cum, lumachi di palămar –
Carbuñi s-l'i-adara, foclu li tuchești!

Vulturl'i di pri țer – padurea veagl'i!
Dipuna noaptea plina di-arihati,
Ñiu di padure il'i strabati
Ca una vreami agarșita, veacl'i...

Hipti in blañi tapoarili si-alasa,
Ș-la izvur vîn un citi un in vali,
Cind beau ș-astingă dorlu plin di jeali...
Padurea tuta treambura, uhteadza!

Marat'î, cînd arid citi unoara –
Cu dințîl'î alghi, ma alghi di sturnari,
Napirtit, ursi-acață sa si-aspara!

Di-ahînta foami ș-vreari ciurtuit –
Cînd il'î muirești, ti tal'î 'na lahtari,
Triș canda sunt dit chisa aṽuniț!...

NADIA PICURARILOR

Noi nu-alidzem tru calindari cu simț –
Și cit i oara, nu vrem alț s-nă spuna,
Că na-nvitara vrutl'i noș parinț
Cum s-alidzem tru steali, frindza, lună!

Na misuram cu jgl'ioata aumbra laie –
Și oara u-aduchim pin' tu minută!
Știm ploaia iu va cada, ș-cit va țina,
Niorl'i di pri dzeñi, pri munt cind s-muta...

Aoa tu munt n-aflam di eta tuta,
Di cind chirolu își misura ș-el aňil'i,
Nu na minara di aoa ni moartea,
Rufeili, ni zulachi, dusmaňil'i!

Cupii di oi, fumel'i di-armâni, carvaňi
Cind araiesc dit munt, pin' tu cișladz –
Ți dor pi ascumtă na greaști că
Vai him pri lumea tuta celnicadz?...

Cind noi marațl'i ciltasim al'iurea,
Ca-i lindzita ș-nu paști vima űeaua,
Tru űiadza-nopt, cind treambură padurea
Di zghicur lahtaros di cucuveaua...

LUPLU

Tor după tor di pravdz, di 'nă stamina
Alaga tru padure-n sus, inghios,
Tut catra turma foamea oarba-l pindzi,
Azvarna s-tradzi, agiun și-ncusuros.

Așel'ioapita di cind alagă-al'iurea...
Și aza, cum ș-aieri, l'i-ascapă pravda!
Di-agiun, l'i-aurla-n caplu-a lui padurea,
Își mușcă di inati ungl'ia, coada...

S-hiba ți s-va!... Arsari, ș-aracheaști
Un ñel, ș-aproapea viu ca lu diñică!
Triș canda s-diștipta dit somn padurea,
Cupia tuta treambură di frică...

S-năreaști ca azgheară, il disica –
Țiva di ñelu albu s-nu armina!...
Și-alindzi budzli și tu padi vedz
Șarimi mași di oasi, ș-heama lina...

Pri iarba vrea sa s-tindă, fanatit –
Ma ñelu tut că plindzi il'i si pari,
Și-aurlă tru padure ca un zurlu,
Zulapea aurlă, aurlă-n dzua mari!...

RIVIDEARI

L'iarță-mi, tate, că agârșii
Numili-a lilicilor,
Cinticlu-a birbil'ilor,
Seamnili-a niorilor,
Cal'iurili-a stealilor...!

L'iarța-mi, tate, că agârșii
Cruțea s-ñi fac,
Oili s-angan,
Casa din hoară,
Soț'i di gean
Di altaoara...!

Ca hil'ilu chirut di pri cal'iuri,
Aza mi tornu la tini ma bun,
Tate –
Nu-l tal'i vîțalu,
Alas-mi agiun...

Spuni-ñi ahint mași, un zbor:
Iu pot ca s-mi-adun,
Cu suflitlu-a meu, di ficior?...

Hoara mutreaști cu ocl'i di cheatra –
Soțl'i di-altoara nu mi cunosc...
Tricuși pri aoati, lailu blastem?
Arsi par tuti di har...

Tate, pri cari s-acl'em?...
Ciñil'i mi-alatra,
Puil'i azboaira,
Națl'i si-aspar...

LAPTILI AMAR

Nila nî-iasti di marata oaie
 Cind indzinuel'eadza la muldzeari...
 Udzurlu tru busiri u doari,
 Suschira, ș-blasteama bana laie!

Cum s-aravdz – cind nêl'i pling la strungă,
 Picurarî'i laptili ca-l fura!?...
 Iara nêl'i cu botnița la gura,
 Nu pot niți s-pasca, niți s-sugă!

Cad e-aroaua lacrișili greali,
 Luna di nutrita lor si-aspari,
 Plingul nu la-l avdza, Dumnidzale?
 Di durearea lor nu ai habare?...

Poati nîla lor nu ti cuprindi,
 Plinglu-a lor i lavă dipartoasa...
 Mași Luțefîrlu cindu si-aprindi
 Ș-luna, ți-l'i mutrești nîlaoasa...

Mași atumtea nêl'i – noaptea 'ntreagă
 Sug in vîsi udzari di nêari,
 Pina tahina, cind soarli-nel'eaga
 Laptili virsat pri Calea Mari!

ALUMTA

Sum țerlu analt, sirin, di ȋiadzã-vearã,
Cupia tu-aumbrata amireadza.
Caldurã mari, ș-arihati ma cuteadza
Mușcoȋil'i agiuȋi ș-divaȋili s-azboarã!

Dit mardzina paduril'ei inchisi
Un lup thiriu, pi ascumtã, azvarna,
Cu ocl'i di jer, apoia s-urȋiusi,
Cupia dip cumãț-cumãț s-u-adarã!

Di ȋiurizma di prici s-lahtarseãști
Și treambura maratili ȋil'ioari!
Și-aproachi luplu, dinț'i 'nturuseãști...
– Hai, lupe, hai, ți ma mutrești, arsari
Ca sfulgur pi schinarea l'ei di foc,
Cutuvulea-o-mpadi, u disica!
Ma, ved ca ti-anvirtești și stai pi loc,
Nu-apindiseam di oi s-ța hiba frica!

Ni ca ti-aprochi di nisa, ȋngriȋești
Ma lai u di un cațal ți mași incioaȋi –
Cu chețri dau, ma nu ti salaghești,
Oh, „imira“ ȋiurizma di lupoaȋi!...

Nu vrei s-ti alumta, cine? Alumta nu i dreapta?
Mi ciudisesc! Cum, poati tini stii
Ca nîi'l'i-a l'ei tru darmi u așteaptă
Ș-nu vrei s-armina oarfañi tru irñii?...

Cum?... Fisea buna – aṽra di inati,
Ș-tru inimă di ciñi u-adara vreami,
Ș-prifați dușmanlichea-n bunatati
Și harisma ti dada și mul'eari?...

Ti torñi din cali cind it iasti arșini
Ca nu avuși puteari-n chept, tru dinț,
Ca totina ñi-ti-aprochi di mini...
Aproachi-ti, ca-n ocl'i-a tai cumint

Rigeaia ca s-ti l'ert u aduchesc,
Ca nu pața lupoañea dip țiva –
Di nisa fuși ma slab... Nu ti virṽesc...
Di om, fuși cama bun, ai, vînu-ncoa!

LUPICLU

Ca un oarfan cilimean in brața
Aduș aieri un lupic la stani.
Dada-l'i, fugata dupa hrana,
Nu s-turna, marata di lupoani.

Cind un n̄el sugar vru s-aracheasca,
U-nciupara ciñil'i n̄iadza-noapti!
Disicata, u durea mași mintea
Ca l'i armini n̄ielu fara lapti...

Ca un gl'em, di foami și di frica
Treambura sum darmili di dzada!
Tra el lumea cit di mari s-hiba –
I mași vrearea ș-laptili di dada...

Cit un buș, tradzea aproapea s-moara...
Tru nutrita-l'i di agiun, chiruta,
Si-anvirteau niorl'i di pri țeruri
Ș-l'i-aurla in cap padurea tuta!

Una după alta, patru oi,
Tamachear li supsi pi aradha –
Ș-nica una... S-tinsi s-doarmă apoi,
Poati învîsa la vruta-l'i dada...

Ma, tu somn, aṽalea, pricea nîca
Pri-un grumadz di nîl isi arca gheara...
– Nîl'i-a mei, va imiraț vamoara,
Cu nutrita voastra dulți, hiara?...

CÎTI STEALI

Citi steali sunt pi țer –
Tuti-aluni s-nî si-adara,
Ș-veara tuta, cind li-adună,
S-cinta featili din hoara!

Citi steali sunt pi țer,
Doamne-adara-li mardzeali,
A li vruti s-li pitrec,
Sa s-pirifana cu eali!

Di Luțeafîr – trandafil,
Doamne, fa-l Tru marea-Ț hari,
Tru lilicea-a lui s-pitrec
Vrearea mea, ți-ahint mi doari!

Cind va-l bași, va-l dizniarda,
Pi suratea-a l'ei si-nțearna
Vrearea mea di picurar –
Trandafil tru niadza-iama!

LAI, NIOR

– Lai, nior di pisti munt,
Cari di tini i ma-nsus –
Cu furtuñili cind ti-alumt,
Ruzvuiti dit apus?

– Dorlu-a omului, din sin,
Zboairă ş-ma-nclo di țer –
Cama troară di-un şain,
Cu areapiti di her!

Vrearea, naparti di lună – azboaira,
Azboairă ma anală,
Maşi cu vruta-l'i să si-adună –
Di pri 'na steaua pri alta,
Treați ş-di soari, diparti,
Ş-ma inclo ş-di laia moarti!

VREARI DI PICURAR

Eu, di pi dzeana soarilui in cheari,
Iar tini – iu luteasti dzua-ntreaga,
S-na adunam cu turmili, lea vruta,
La *Treili Şuputiri*, dit vuloaga...

S-na si-neuscreadza turmili ma troara,
Şi s-cinta ca la numta-n grailu-a lor,
Cama muşatlu ņel sa-ţ dau ca dhoara,
În brata s-lu dizņerdz ca cilimean...

Eşti mult muşată, nu-am ti vrecari zbor,
Maşi ti mutrese şi-ņi dzic tru mintea meaua,
Ca dupa turma esta cit 'na hoara,
Ficiorl'i-a noştri na cinta di haraua!

FARĂ DI RAPAS

Nu v-adunaț ași pri ninga mini,
Mușati, fronimi nîl'ioari vruti,
Ca nu v-aduc ca picurarl'i, sari
Și nu știu cum s-v-aspun mirachili tuti!

Nu pot s-va cînt dit frindza di alun,
Ni mira banal'ei s-va-u ved tru steali,
Nu-nî știu s-va pasc, s-v-angan, s-v-adun –
Știu mași galleia banal'ei a meali...

Lasăț-mi ninga voi, pri plailu-aist
Iu ț-vîni s-cînt, cînd tut in sus ti-aliîni,
Iu soarili s-andoapira pri munt
Și treambura padurili di chiîni!...

Oh, ma s-puteam aoa, aoa tu munt,
S-ascap di moartea laie ți mi-avina,
S-nu avd virnoara vruta dada cum
Di mini va intreaba și s-dirina...

Lasăț-mi s-fug napoi, ca jalea voastra
Va-nî lu asparga somnul dit murmint –
Nu mi mutriț jilos, lasăț-mi s-fug,
Diparti s-cher, purtat di dor, di vimt...

MUNTE, A LAI MUNTE

Munte, a lai munte,
Frai cu parințil'i,
Pistipseam unoară
Că zburăști cu simțil'i!

Munți ma analt
Ș-di curcubeu dza –
Pistipseam ca-n tini
Doarmi Dumnidza!...

Ma inco di neguri,
Frimtea ta di neaua
Ndoapara tut țerlu,
Ca s-nu cada-n haua...

Dă-ñi tacatea cindu
Ti-alumț cu furtuna,
Frimtea cind ț-u-nveaști
Tu hrisafi luna!

Amintaț dit cheatra
Strapapiñil'i-a mei,
Trapsira tirañi,
Ñil'i di añi grei.

Astindza cind tihea
Laie na disparti,
Aumbra-t mi-agiundzi-n
Xinitii, diparti...

Ñilaos, ca tati,
Mi dizñerdz pi frimti,
Ca ti port tu suflit –
Muntii, a lai muntii...

MUNȚAL'I

Strapapiñil'i a faral'ei a noastri
Sunt munțal'i,
Analtal'i,
Chitroșl'i –
Ș-duruțl'i!

El'i arsarira prota la soari –
Dit amarli-a laolui,
S-l'i pasca a noastri ñil'ioari
Și s-creasca
Pri niși
Lilicili albi, ca perlu-ali maie.

S-influreasca banchili-n paduri
Și grinlu tu padea di ninga
Saruna,
Saruna – Salona.
Ș-di dușmani s-l'i aveagl'i pi-armâni,
Armatuladz prit piștinei,
Cu caciuli di ñel'i
Ș-geamantañili de chel'i...

Tu-alumta cu neaua ş-cu vimtul,
Cu sfulgul din țer –
Virmoara azvimsi,
Cu trup di cilechi ş-di her,
Chitros'l'i –
Sunt ahint nîlaosi
Anda aveagl'i tu nîadza-di-veara
Una lilici, di nêl'i, di nîl'ioari...
Ş-anda aveagl'i un izvur cu apa arați,
Cari bana dit moarti u scoala.

Aoați,
Bea picurarlu ş-ma cinta –
Tru Marca-l'i Vlahie!

PATRIA

Plaiurli a tali, Patrie –
Sunt ca suratea al tati –
Cal'iuri și val'iuri
Di trapuici, di lacriși sãpati,
Di bruma toamnal'ei,
Di inatea apultusita –
Ca iar va chindureasca la stani
Ascherea, ori furl'i,
Lavoasa pingani –
Nifinatita di aica, di nel'i
Ș-di paradz...

Ș-altoara sãpati –
Plaiurli-al tati,
Di lailu dalac, ți lu-alasa,
Maratlu,
Fara cupie, ș-dip fucira!

Eeee... ma, nopli!
Ariņipsitili nopta,
Cu naima alba luna implina,
Ca una vergura pi harpa –
Di nu știi – cinta, i vahi
S-incl'ina!?!...

Cind oili acățau ta s-doarma,
Si-avdza mași frindza cum s-dirina,
Ș-atumțea aruzvuia dit munti
Una avra dulți-añiurizmata,
Di s-luñina suratea al tati –
Ca añil'i cindu ș-cara tu ñeati!

S-videa in vîs, tu ñiadza-iama –
Pit padzli di ninga Egeea,
Cu nel'i-l'i timpurii in brața,
Cum la dizñirda lina moali,
Ș-babuchea a coarnilor di-amalmă...

Vulodzli a tali –
Patrie,
Sunt ș-ca suratea ali dadi,
Surati așisita
Di mușuteața-l'i, ș-di bunatati –
Ca pinea ți u farmita-n capisteari.

Cu ocl'i-l'i mari și impliñi di hari,
Șiriñi, ca di vir anghil cu peani,
Învirinaț di mult multa vreami –
Mutrindalui tut eatra munti,
Înlacrimaț di dor ș-di jali,
Ș-di soarta-l tati, bana intregă...

O, cum di putuși. Dumnidzale,
S-l'i-astindz, ca floarea dit vuloaga?

EMINESCU

Giunitati di suflitlu-a meu,
Prit padurea di chiñi tut alagă,
Tra s-veada,
Tra s-avda
Birbil'ilu ațel maṽipsit,
Ți nu poati s-taca,
Nu poati s-doarna –
Cum ș-inima a omlui dit chept,
Ș-cum frindza di-alun di pi deaga!

Niho îñi si prifeați, s-lu avda,
Și stuldziri ocl'i, s-lu veada –
Ma, tuti chiruti!
Padurea i mult ahindoasa,
Cararea nu-i dreapta!

Suflite, azvintu di dor,
Întoarna-ti la vatra dit chept,
Iu partea alanta ti-asteapta...

Di avinatorl'i di poezie,
Fara di numir,
Unlu, mași unlu –
Ca ațel ma mușat di armâni,
Cu birbil'ilu țî-l'i cînta pi-anumir
Ș-cu cartea di cîntic tru miñi –
Cînd treați, padurli vazescu, vazescu,
Șî-ñî ti acl'eama s-lu vedz
Șî s-lu avdză
Pi amiralu poet, Eminescu!

INATEA AL AHILE

Cu mini, protlu zbor dit „Iliada“
Ca boatea di pri dzeñiuri arasună –
Turbată, zurla, dip ca 'na furtuna,
Şurteadză bana oamiñilor pi-aradha.

Di la Homer incoati, tru Eladha
Inatea-ţ tuţ u cinta dipriuna...
Nu ştiu, nu cred ca gioñil'i di minciuna
Cher ma lişor, di cit il'i tal'i spada!

Eu nu fui protlu gioni tu alumtă,
Ca moartea tru calciñiu ñi-eara ascumtă;
Minciuna esta mi-ari firmacata!

Niţi Homer nu fu cu mini drept,
Ca bana ş-moartea li avui purtata
Ca iti om, maratlu-ñi, ş-eu, tru chept...

ZAMOLXE

*Sfintului meu bunic,
papu Teia Nasta, celniclu...*

Aoa iu vîn armânil'i, ș-cupiili, niadza-veara,
Pri chipita di munti, d-iu s-veadi lumea tuta,
Ți seamni sunt aisti pi cheatra ca di moara
Ți mațina chirolu, minuta di minuta?

Di nisa cind si-aproachi, capsesc rufei, furtuñi,
Curata neaua cadu ca florili di mer
Și s-tindi pi misalea ti-acl'eama pi agiuñi
La țina vluvisita di angil'i din țer!

Aoati picurarl'i s-andamasesc la zbor,
Primveara cind si-alina și toamna cind dipuna
Ñil'ioarili ș-fumel'ili cu nai ma marli-a lor –
Zamolxe, cum lipsești s-baneadza s-la aspuna.

Cu ñel'i alghi in brața, mizi-astiptau ta s-veada,
Zamolxe d-iu va vîna, dit munti, dit nior?...
Ca un durut parinti la measa lor si șada,
S-nu s-finateasca vroara di vreami și di zbor!

Un celnic pisti celniț, cu sarica ma noauă,
Cu perlu cair, ocl'i-ahindoși, straluñinaț,
Alumbrusea scutidhea, plandzea ca di harauă,
Avdzind ca fara-i plina di ñel'i, ș-ficiori mușaț.

Ni verguri, niți iadi curbani sa-l'i si-adară,
Masi vreami ș-ñila multa tr-atel'i ma fucaradz,
Nipidhipsita crima s-nu-arnina vimaoara,
Tuț oamiñil'i s-baneadza ca di 'na muma fapt.

Tuț si-adarau pismani di faptili uruti,
Ș-lu pilcarseau tra s-gusta di urdha i di ñeari,
El ți s-hrancea cu duhuri – masi li mutrea, ș-pri tuti
S-virsa di pisti dzeani 'na dulți dizñirdari!

Cind acata pareia di picurari tra s-cinta,
Si-ndiparta Zamolxe cu soarli, dicuseara,
Cu mina dreapta teasa, ca una pala simta,
S-la ghinicuvinteadza cupiili, munțal'i, fara...

La zboara, picurarli stateau ninga naheama,
Ași cum stam cind vini un oaspi vrut la fraț;
Parneau apoi pri dzeñiuri cupiili s-angana,
Tut loclu tor s-lu-adara, din Pind pina-n Carpați!

Pi cheatra rucutoasa, apleacă-ț alba frunti,
Înel'ina-ti nipoate, ș-asculta pina s-poț,
S-avdz una trimburari di namisa di munti,
Dit el'inili di sariț di celniț fârșiroț!

ZAMOLXE
LA PICURARL'I TRAȚ

– Ghini viniși aoa la noi, Zamolxe,
Ti astiptam ca un durut parinti –
Învitătura ta, ti bana noastră
Va hiba pini calda di-aoa ș-ninti!

Adramu-ț tron analt di chel'i –
di luchi ș-di ursi, plina na-i padurea,
Ai pita, pitaroañi, urdha, ñeari, –
Armiñi la noi, tra ti s-ti duț al'iurea?

– Hiu finatit di tuti, oamiñi buñi
Și inima ñi-i plina di haraua
Cind ved cupii di oi, ficiori musaț
Și feati – cum nu si-afla tu duñeaua!

Ma prindi s-fug iar tru Carpați in sus,
Aclo iu bana easti cama greaua –
Ș-di zori, oamiñil'i acata s-bea,
batuț di vinturi, di furtuñi, di neaua.

– Ma ninti s-fudz, t-avem rigeaie, spuni,
Ți uruteț pi lumi pot ca s-șina, –
Tru Elimb Zeil'i cafta nel'i ma grași,
Iar lumea di picati iasti plina!

D-iu soarili rasari va vâșina
Învițatura, ți cu-a mea s-aduți...
Un om ți 'nveata lumea s-hiba buna,
Ma oamiñil'i va-l spindzura pri cruți!

Di la romañi, iu soarili apuni,
Fumel'ili-a lor va șina aoa la stiñi...
Ma s-va-neuscaț cu el'i, va hiț pi lumi
Ațel'i ma buñi ș-ma gioñi di armâñi!

*POEME DE EXPRESIE
DACOROMÂNĂ*

GEOGRAFIE

Din marea unde soarele răsare –
Și pina-n munții unde-n flăcări se rapune,
Pamintul – din pășune în pășune
L-am tot calcat, cu turme de mioare.

Cind bolta cernea valuri de zapada,
Noi coboram cu neguri în zabune –
Spre zările mai limpezi și mai bune,
Și nu stricam, ca hoardele barbare!

Prea multumiți de soarta și de turmă,
Avutul altora nu l-am rivnit –
Și peste tot belșug lasam în urmă.

Femeile priveau la noi cu dor –
Ca singele prea li l-am rascolit,
Pe unde ne-am purtat, ca șoimii-n zbor!

(Transp. de H. Cândroveanu)

CARBUNARII

De piatră de ți-ar fi copacii bruni –
Noi tot te-om dobori, padurea mea,
Ca ni-i securea aprigă și grea,
Și te-om preface toată în carbuni!

Flăminzi, murdari prin toamna timpurie,
Tingim după lumina de-astă vară,
Cind fumul se-nălța-n cuptoare, șfară,
Ca o fantasmă neagră-purpurie!

E mult mai greu acum, dar cad și cad,
Cu vaier lung – padurile de brad...
Le plingem și ne plingem și pe noi,

De cind trudem aci, pe-acest coclaur,
Striviți tot de poveri și de nevoi,
Pindind, ca fiarele, carbuni de aur!

(Transp. H. Căndroveanu)

MIORITICĂ

Mioarele dorm – mai tihnit decit oamenii.
Somn blind, de necuvintatoare...
Visează soare,
Parfum de iarba cosită pe plai,
Purtat de boarca miezului de vara.

O turma de suflete blinde!
De parte de rău și de bine –
Mioarele dorm precum pruncii,
Sub bolțile largi și senine.

Doar un cioban din Avdela
Și un sărcăcean
Nu au somn,
Fac ziua din noapte
Și oftează, oftează –
Ca lângă stăpinul fărșerot al turmei,
O mioara ș-un cine,
Credincioși il vegheaza!

(Transp. de H. Căndroveanu)

PATRIA

Plaiurile tale sunt obrazul tatei –
Tot șleauri și văi
Sapate de piraie de lacrimi,
De brumele toamnei,
De minia ce-l napadea la gindul
Că iar vor poposi la stina,
De-a rindul –
Bașbuzuci și tilhari,
Zoaia pagină –
După miei, după smintina, parale...

Ș-altădată sapate –
Plaiurile tatei,
De blestematul dalac
Ce îl lăsa pe batrin fără turma,
Amarit tare și sarac!

Noptile însa –
Noptile calme,
Cu luna alba și plină,
Fecioara aplecata pe harpa –
Parca ar cînta, parca se-nchina!

Cind se trageau oile in somn,
De s-auzea doar frunza in murmur...
Cind pomea printre munti, adiind ușor
Boarea cea dulce și parfumata,
De se lumina la fața tata –
Ca in anii lui de fecior!

Și se visa tata – in miez de iarna,
Pe pajistile de linga Egeea –
Purtindu-și mieii timpurii in brațe
Și dezmierdindu-le blanita umeda,
Dintre mugurii cornitelor de aur!

Și mai sunt padinile tale,
Patrie –
Asemenea chipului mamei,
Chip sfințit
De frumusețe și bunatate –
Ca piinea framintata in capistere.

Chipul ei, ochii ei de lumină –
Senini, ca de ingeri căzuți
Și înveninați de atita dragoste,
Tot cătind către munti,
Înlacrimați de dor și de jale,
De soarta tatei,
De-o viață așteptindu-l!

Oh, și i-ai lasat, Doamne, să treacă
Precum florile cimpului ofilindu-se,
Toamna!

(Transp. de Hristu Cândroveanu)

FÂRȘEROATA

Din munții tai de cremene curată,
Pe creștete cu stele și zapezi –
Ce cauți cu alună, flori și iezi
Pe străzile murdare, fârșeroată?

Cu ochii mari privești în jur uimită
Prin liziera genelor adânci –
În fruntea mioritelor pe stinci,
De cine-ai fost în inima ranită?...

În care iezer rece-n miez de vară,
Cu șerpii te-ai scaldat în apă vie
Și luna ți-a-mpletit din raze ie,
Cînd te jucai cu pui de caprioară?

În plete noaptea brazilor suspină
Inele, cînd pe gitul alb le depeni
Și-n ele porți miresme tari de jnepeni,
De smeura, de fragi și de rașina.

În mers aduci racoarea din poiene,
În zimbet – flori de fructe și piraie, –
Privește calea dreapta cum ți-o taie
Pacatul din privirile viclene!

Curată iar, în munții tai te pierde, –
Aici e lumea searbada, pagina;
Da-ți miinile oitelor la stîna –
Și fața numai vintul s-o dezmierde!

ÎNTREBAREA PASTORULUI

Ne iartă, Doamne, că te întrebam,
Dar noaptea-ntreagă ne-am tot spus, în vis:
Cind turmele pe plai ni le purtam –
E mai frumos la Tine-n Paradis?...

O boare parfumată, de mireasă,
Precum o bucurie ne inundă, –
Privighetoria, o Doamne, cum mai cîntă!

Ci raiul Tau i-o vorba ne-nțeleasă...
De nu-i un cer cu munții noștri-n zori,
Meleag senin, cu șipote, cu oi,
Ca-n Macedonia de-atitea ori –

Rămie-Ți Ție! Nu e pentru noi...

(Transp. de Hristu Căndroveanu)

TABLOU MONTAN

Era aproape de Sinpetru. Neaua
Înlacrima costișele ușor,
Și mîlcolm. tainic s-auzea pădurea
Plingînd de bucurie și de dor.

Devale, miei-n pajisti de verdeața
Porneau, în șiruri parca de margele –
Ca o zapadă aburcînd pe măguri
De tei înmiresmați și galbinele...

Cum muguri înflorînd pe ram,
Le-mboboceau cornitele pe frunți,
Întruchipare de lumina dalba
Pe plaiurile, vaile din munți!

Iar bolta naltă cobora în cînt,
Spre florile de-atîta zare frînte;

Și nu-i purta pe miei nici un păstor...
Orfeu, privîndu-i, a-ncețat să cînte!

(Transp. de Hristu Cîndroveanu)

TOAMNA ÎN CODRU

M-am tras la adapost dinspre pripor,
Sub crengi – ca-ntr-o odaie, la odihna,
Cu oile in jur. Ce farmec, tihna –
S-adulmeci codrul tot, aromitor!

Se pregatește să se culce turma,
Se scutura de gloduri și de spini...
Dulaii amiros, să afle urma
Jivinelor pindind din maracini.

Un șuier peste zări a fulgerat –
Și bruma de pe brazi s-a scuturat!
Dar firea tot prielnică ramine,

Cum pretutindeni și mereu ne-a fost.
Și ni-o trimite codrul, pina miine –
Efluvii de rășini in adapost!...

(Transp. de Hristu Cândroveanu)

CHEMARE

De peste munții dorurilor mele
De m-ai vedea – frumoasa mea din sat,
Chemarea cum mi-o nalt pînă la stele
Și sufar pentru tine, ne-ncetat!

Aici în munți e raiul pe pămînt –
Și parca zi de zi e sarbatoare,
Dar fără tine-i chin și e framînt,
Cumplita departare crunt mă doare!

Îți asternui – să dormi – un pat de flori
Și blani de lupi vînați în cer, pe lună –
Și nu mai cînt din fluiere în zori,
Ci dragostea în mine doar rasună...

Trei munți – trei nopți am să-i cobor pe rînd
Și te-oi rapi, cum junii de-altadata,
Și-am să te port la stîna mea, bolînd,
Ca pe-o mioara-n codru, 'nmiresmata...

Și vom privi de sus, cu vîntu-n plete,
Largimea Macedoniei întregi –
De dragostea-ne, firea să se-mbete,
De dorul nostru tînar, dor de regi!

(Tansp. de Hristu Căndroveanu)

NORULE

– Norule de peste munți,
Cine urca și mai sus
Decit tine, cînd te lupți
Cu furtuna dinspre-apus?

– Dorul omului, dintr-însul –
Trece dincolo de cer,
Precum șoimul, neinvinsul,
Cu aripile de fier!

Dorul – dincolo de lună
Cu al mindrei se adună –
Ba pe-o stea, pe alta stea,
Trece chiar de sfîntul soare
Și nu moare, nu mai moare!

(Transp. de Hristu Cîndroveanu)

STÎNA

Din drumul greu spre virfuri, te-mbie în poiană,
Acolo unde vremea-i lumină și tăcere –
O stină de șindrilă și birne, o dugheană
Cu miros de gunoaie, de urdă și rășină...

Pe plai, din departare, trei turme de mioare
Încremenira parca, zăvozii nu mai latră –
Doar fumul de la stina, din crengile de zădă
Se-nalță, să troneze pe culmile de piatră!

Enorme stinci stau gata să se pravale-n hâu,
De vulturi parasite, balauri și stihii.
În ele, spun pastorii, se-ascunde duhul rău
Ce întarita vremea și moartea, printre vii!

Alaturea, o strunga de piatră și nuiiele –
Nevindecata rană murdara, neagra tirlă –
Trei ani nu crește iarba pe margini, doar margele
De minatarci se-nșira, și cite o șopirlă...

Aicea, la mulsoare, minzarele șirag,
De doua ori suspina pe zi, far' de rasplata...
Cu numere latine pe un raboj de fag,
Cresteaza baciul lapte, galeata cu galeată.

Și iar pornesc păstorii, proptiți în băte lungi,
În fluiere s-adune tot plaiul, ca o turmă;
Spre stîna nori-balauri se tîrîie pe brînci
Și tună, parca-i noaptea sortirii de pe urma!

În plina zi e noapte și te cuprinde teama,
Prin ploaie, printre cetini aștepti să iasă luna –
Dar muntele, ca leul, semeț încrunță coama,
Se minie și iată, o ia din loc furtuna!

S-a luminat și iarăși stau culmile de strajă,
Spre stîna turme albe încep să se adune;
Acasă, baciul scrie încet, ca pe raboaje,
Durerea *Mioriței* cînd soarele apune!

*RUGACIUNEA DE SEARĂ A
MIOARELOR*

Îți multumim, muma a ciobanașului nostru,
Că l-ai nascut atit de frumos
Și bun,
Și ni-e atita de drag
Cind ne doinește duios
Din frunza de-alun,
Din fluier de fag,
Din fluier de os!

Sa nu te vedem ca-n balada,
Prin munți alergind,
Suspînind,
Întrebind
De mîndrul fecior –
Caci noi il iubim
Cu dragostea ta
Și ni-l pazim
De șerpi, de nesomn,
De lumea cea rea!

Și tie iti multumim,
Munte inalt,
Munte stapin peste țara
Cu izvoarele limpezi
Și reci in amiaza de vara,
Și cu plaiuri de dulce otava
Unde, ca roiul de-albine
Roim dupa miere!...

Prea bunule,
Sfinte stapine –
Cer românesc,
Îți mulțumim
Pentru ziua frumoasă de ieri,
Pentru ziua senina de azi,
Pentru ploaia de vara,
Marunta, curata,
Peste această carpatica țara
Cu riuri și mari la hotare,
Cu oameni mindri și dreți –
Cum n-au fost vreodată sub soare!

IZVOR DE CÎNTEC

Oaie,
Cuvint fara nici o consoana,
Cuvint din vocale –
Ca viata fara de moarte,
Ca floarea fara de ghimpi,
Doar lujer,
Culoare
Și poama!

Mai buna decit bunatatea.
Gonita prin munti de jivine –
Ai poposit la poarta romanului
Și i-ai zis:

– Tunde-ma,
Sa-ți imbraci copiii, nevasta,
Mulge-ma,
Sa ți-i hranesti pe ai tai,
Jertfește-ma,
Sa-ți faci incaltari.

Apoi,
Cu pruncii frumoși,
Cu micii balani,
Pomește-o doinind
De aici, din Carpați –
Peste Balcani,
Pina în Pind.
Cu dorul de Țara
Și irăți!

ÎNTREBARE CĂTRE SOLOMON

Prea inteleptule Solomon,
Cind oare,
În tinerețea ta –
Surizindu-ti mindră,
Ori mai tirziu,
În amintiri – pe harpa,
Ai spus ca dinții Sulamitei
Sunt albi –
Mai albi ca albele mioare,
Surate gemene – nici una stearpa,
Saltind perechi-perechi
Din scaldatoare...

O, de-ai putea –
Poete imparat,
Sa vezi acest sfârșit de primavara
Și sa mai cînți splendorile
Iubitei –
Te-ai minuna ca mieii nostri albi,
Tunși in viata lor intia oara –
Sunt mai frumoși ca dinții Sulamitei!

PASTORI VALAHI

De cite mii de ani tot colindați
Cu turmele de noateni și de cerbi –
Pastorilor valahi,
Voi, înparați ai creștelor lumii,
În munții de luceferi aproape,
paposind și prin sate,
Sa va-nsurați,
ori cind batrini, ca vremea batrini,
Popsiți prin vechi cimitire.

Cind sarica voastra de nea,
Alba ca piinea cea alba,
Zalog va e plaiul întreg,
Urșuji printre oameni,
Urși în birlog,
Dar visind
Veri nesfirșite,
În munți și în vai de poveste!

TRANSHUMANȚA

Ce scurta-i vara-n munti – o atipire,
Trezita de amurgul toamnei reci...
Ce vitrega esti – paminteasca fire,
Ca frunza te usuci și mi te treci!

Se vaieta padurea in rascoală,
În nori se-ngroapa muntele de viu,
Pe frunte-si pune cetina, beteala
Și lupii urlă noaptea a pustiu...

Împunge frigul ca un corn de țap,
Ramine sarea brumei pe otava,
Îsi mina toamna roibul sur la trap,
De dor de duca turma e bolnava.

De mii de ani de zile tot așa –
Puhoaiete de noateni și pastori
Minați de dor, de vifore, de nea,
Pomese spre sud, ca șiruri de cocori...

Strabat o țară-ntreagă, pas cu pas,
Cu doina-n fluier, neguri în zabune –
Spre Dunare, popas după popas,
Spre Mare, din pașune în pașune.

Și mai spre sud razbate cite unul,
Calatorind pe departari, în timp, –
Vrea să ierneze sub măslini armânul,
Cu turma lui la poale de Olimp!

Dar nici o iarnă caldă, rodii, mierea
Nu-l pot ademeni să-și uite țara, –
Nu-i cîntec să-i astîmpere durerea...

Cu prima rîndunică, primăvara
Pornește iar cu turma spre Carpați!

Prin ce mister ne chemi din departare –
Tu, dor de muma, dragoste de frați,
Strabună, *Româncasca Demândare!*...

LEGĂMÎNT

Munte, munte, munte –
Frate cu parintii,
Am crezut pe vremuri
Ca vorbeai cu sfintii.

Munte, munte, munte –
Cit un curcubeu,
Am visat ca-n tine
Doarme Dumnezeu!

Dincolo de neguri,
Virtul de zapada
Sprijina cu fruntea,
Cerul, sa nu cada!

Îți rivnese mindria –
Cind infrunți furtuna,
Linistea – cind fruntea
Ți-o saruta luna...

Plamaditi din stinca,
Sfintii mei strabuni
Au ramas cu tine
Singuri, in furtuni...

Azi, cind blestemata
Soarta ne desparte,
Umbra ta m-ajunge
Prin straini, departe!

Blind ca un parinte,
Ma dezmierzi pe frunte,
Caci te port in suflet,
Munte, munte, munte!

ALBE MIOARE

Albe mioare,
Salbe, odoare
Pe fruntea plaiului.
Sub fruntea Craiului.
Blinde,
Plapinde,
Roturi spre virfuri,
Cirduri spre stina,
Cine va paste,
Cine va mina?...

Pasii pieirii m-au dus
Prin streini,
Drumul vieții –
Doar gloduri și spini,
Apa-i leșie,
Piinea amara-i,
Drumul spre munte
E greu și departe.

Tinere, mindre,
La voi primavara-i,
Pala de foc ne desparte!

Astazi in vise
Ce-a fost se mai naste –
Albe mioare,
Dorul va plinge,
Gindul va paste!

ÎN ZORI

Padurile respira încă
Înmiresmata boare albă
A nopților din miez de vară!

Vulturii,
Albinele,
Frunzișul verde –
Asteapta, parca adușmecind,
Să irupa de peste maguri,
Cununa razelor de soare...

Din cuiburi de steiuri,
Vulturii își scutura somnul din aripi!
Frunzișul e ud de lacrimi de rouă –
Și concertează în zumzet albine.

Se trezesc în tîrle mioarele
Și soarelui, pe rînd, se închina!

(Tansp. de Hristu Căndroveanu)

OAIA ÎNȚELEAPTA

În graba pleci de pe islaz acasa,
De parca ai uitat ceva pe foc, –
Supusa te urmeaza turma toata
Și micii se opresc din joc...

Se-ntinde noaptea calma-n urma ta,
Ca o vestire așteptată, bună,
Și-n cuiburi, case, sufletele ca
La Cina cea de Taina se aduna!

Îngini din pragul casei – *Buna seara*,
Mai mult din ochii tulburi de mirare,

Culegi din mina mamei milostive
Firimituri de piine, boabe, sare...

Cind îți dezmiarda fruntea, te cuprinde
O nefireasca, tainica ispita,
Ceva în tine parca se destrama,
Să depășești condiția de vita!

Te guduri și ai vrea să-i mulțumești
În graiul tău blajin, spunându-i poate
Ca tot ce e frumos, velințe, pături
Din lina ta sunt toarse toate, toate!

Te înțelege oare?...
Te-ntristezi.
De neputința ta îți pare rău...
Când mama face focul, coase, toarce,
E pentru tine însuși Dumnezeu!

Târziu, când turma rumega tăcerea
Și să adoarmă parca se închina,
Spre ses trimite codrul roua rece
Și atipește luna pe colina...

Neadormita, oaia înțeleaptă
Învăța mieii, stăpânindu-și teama,
Să fie chiar în jocuri mai cuminti,
Să nu o supere cumva
Pe mama!

OCHII MINUNII

Pe fața nevăzută a Lunii
Nu e pustiul veacurilor toate,
Nici gurile-mpietrite de vulcani;
Se-ntind acolo
Dumbravile cu-aluni, izvoare,
Freamat de brazi
Și turme de albe mioare!

Ca să astîmpere foamea mioarelor lor,
Cînd plaiul e ars –
Ca fața nevăzută a lunii,
Pășunile le vad doar pastorii,
Cu ochii minunii!...

CARBUNARII (II)

Cu ciocul ghionoaiei cobitor –
Te vom preface, codrule-n cimpie!
Tot mai adinc, in trunchi, cu lacomie
Patrunde rece, muchia de topor.

Flaminzi, murdari prin toamna timpurie,
De soarele din pajisti ne e dor,
Cind fumul se destrama din cuptor
Și pierе printre crengi, ca o stafie...

Raspund prelung padurile de brad,
Cind de pe stinci – in hau stejarii cad...
Cu plinsul lor, destinul blestemam!

Ne-am otravit cu fum, aci-n coclaur,
De cind cu ochii lacomi asteptam
Sa stoarcem din carbuni un bob de aur!

Ca broastele țestoase au pornit
Cuptoarele tiris inspre poiana –
Ș-abia purtind gogoșa dolofana,
La margine de codru s-au oprit.

Cind printre ramuri razele in goană
Le mingie și pufaie tihnit,
Moeste-n pîtec foc inabușit
Și singe negru picură din rana...

În mina cu securea-n cumpanire,
Privind fantoma fumului subțire,
Bătrînul carbunar – o aratare,

Ca-ntotdeauna și-ar vedea de drum,
Dar se oprește... Parca in cuptoare
Suspina fagii, prefăcuți in scrum!

Coboară șoimii-n cuiburile lor,
Cu innoptarea – tot mai calma, deasa...
Din cringuri – un parfum ca de mireasă,
În singe mi-a pătruns, amețitor!

Înfipse-n trunchi, securile își lasă
Și-aproape goi, pornesc înspre izvor,
Cînd sting în palme setea, sau vr-un dor...
Padurea toată freamată, oftează!

Privirile și dinții albi, asemeni
Cu scaparile de-amnă pe cremeni –
Abat din cale șerpii, ursii chiar.

Pe soarta și ispite răzvrățiți,
Cînd dau în laturi lastarișul, par
Centauri de prin Hades izgoniți!...

ABATORUL MIEILOR

Calaii, așteptindu-și prada, cîntă,
Rinjește moartea-n muchii de topoare!
Sub pașii mieilor, prin abatoare,
Noroi, zapadă, singe se framîntă...

În ochii limpezi ca un golf de mare
Și-au tulburat naivitatea sfîntă...
Șiroaietele de singe-i inspaimîntă,
Suspînul boilor strapunși îi doare!

Cumînti, așteaptă moartea tremurînd;
O spaima neagră viscolește-n gînd!
În ochi, de-a valma, s-au îngramadit
Cîrlige, porci, mormane de copite...
De-atîtea rugaciuni au ragușit...
Calaii surzi ascut, ascut cușite!

CEI DINTII

Mi-e gândul tot mai negru de o vreme,
În nori se-ngroapă muntele de viu,
Prin codri lupii urla a pustiu
Și turma de privirea mea se teme...

Oricit ar fi de beznă și tirziu,
Dulaul credincios e treaz și geme
(Adulmeca primejdia, pe semne!)
– Nu mă privi așa duios, că știu

Dulaule, de patru ani prin munți –
Tilhari și lupi tircoale dau la stina,
Și pentru mine moartea tu o-nfrunți,

Și trist, cu *miorita*, cei dintii
Veți mingia maicuta mea batrina
La groapa, cu un brad la capatii...

NOI NU CITIM ÎN CALINDAR

Noi nu citim în calendar cu sfinți
Și nici în ornic – vremea rea sau buna,
Ne-au învățat părinții din părinți
Să le vedem mai limpede în luna...

Ne măsurăm cu pașii umbra mută
Și ora fără greș aflăm îndată,
Când nori din munte-n munte se stramută –
Știm ploaia cit de caldă-i și bogată!

Pe frunți durerea când își taie calea,
Ca o custură pe răboj de fag,
În fluier schimbăm și-n cîntec jalea,
Ca să păstrăm în inimă ce îi bun și drag!

Ne-am cumpanit aci pe totdeauna,
Cu stini și turme, între plai și vai,
Nu ne-a clintit de cind ne știm, furtuna,
Nici fiarele și nici dușmanii răi!

În asfintit, cind turmele pe plai
Pogoara-n doine de talangi spre stini –
Ce gînd ne-ndeamna să ne credem, vai,
Pe lumea toată și pe munți stapini?...

Și totuși ratacim și noi aiurea,
Cind nu mai paste *miorita laie*,
În nopțile ce sfîșie padurea
Un țipăt cobitor, de cucuvaie!

LUPUL

Flamind, aduimeca de-o saptamina
Prin codri, prada, fara de folos!
Tot mai spre turma foamea oarba-l mina,
Se tiriie prin tufe slab, ghebos...

Și șchioapata, tot ratacind aiurea,
Îi scapa azi – ca niciodata, prada...
Se clatina sub ochii lui padurea,
Nervos își mușca ghiarele și coada.

Fie ce-o fi își zice, și
Din salt un miel înșfaca linga turma,
Apoi in cring își pierde iute orice urma!

Îl sfișie, se minie ca țipa –
Aproape viu il soarbe, il inghite –
Din mielul alb ramase, intr-o clipă,
Un smoc de lina, resturi de copite!

Pe iarba s-ar intinde multumit,
Dar mielul muribund parca-l privi...
În codru se repede, naucit –
Și urla fiara, urla-n plina zi!

HOINAR

Vă adunați zadarnic, prea cumiți
În jurul meu, plapindelor mioare, –
Nu sunt păstor, s-aduc în palme sare,
Sa le sarute buzele fierbinți!

Hoinar, purtat de doruri și de rele,
Nu știu cînta din fuier, nici din frunza,
Sa aflu-n stele soarta nepatrunga,
Ci numai jalea dorurilor mele...

Lasati-mă s-o cînt în urna voastră
Pe un picior de plai abia suind,
Sa string în ochi, în brațe zarea albastră
Și codrul ca din buciume vuind!

O, de-am putea scăpa – macar pe creste
De umbra mortii reci de linga noi!
Nu vreau sa mor ca baciul din poveste –
Vrinceanul lacom sa va prade apoi,
Caci jalea voastra ratacind prin munți
Va rascoli și somnul din mormint!

Lasati-ma sa va sarut pe frunți,
Și iar sa plec, hoinar purtat de vînt...

PUIUL DE LUP

Ca un prunc bolnav, in brate,
Am adus un pui de lup la stina...
Mama lui, plecata dupa pradă,
Nu s-a reintors de-o saptamina...

Au rapus-o, cind dădea tircoale
Turmei de mioare, intr-o noapte.
Sfîsiata, o durea doar gîndul
Ca-i ramine puiul fara lapte!

Ghemuit in tufa de bradet,
Tremura de foame și de teama...
Pentru dînsul, toata lumea-i doar
Ugerul și dragostea de mama!

Umbra intre moarte și viața –
În privirea lui induiosata
Se rostogolea un cer de vara
Și-i vuia in gînd pădurea toata!

Lacom, patru oi a supt, simțind
Cum în trup viața îi tresalta:
S-a întins, a supt din nou, apoi
S-a culcat cu mieii laolaltă.

Dar în somn, încet, jivina mică
Spre un git de miel întinde gheara...

Mieilor, putea-veți imblinzi
Cu blindetea voastră sfântă, fiara?...

LAPTE ȘI LACRIMI

Mila, Doamne mi-i de oaia blinda,
Cind ingenuncheaza la mulsoare...
Ugerul, in pumni de om, o doare
Și-i atit de slaba și plapinda!

Mila mi-i, cind micii albi la strungă
Pling, ca bacii laptele li-l fura
Și cind ei cu botnițe la gura
Nu pot nici să pasca, nici să suga.

Cad ca roza lacrimile grele,
Luna de privirea lor se teme...
Prea departe ești sa te blesteme,
Plînsul lor n-ajunge pîn' la stele!

Poate mila lor nu te cuprinde...
Plinsul lor e „zgomot“ pentru tine?
Doar Luceafarul cind se aprinde
Și adoarne Luna pe coline,

Doar atunci, in vise, noaptea 'ntreaga
Sug din ugere ca din știubeie
Pina-n zori, cind razele incheaga
Laptele, pe Căile Lactee...

BALADA MIELULUI ÎNFIAT

Sfârșit bogat de iarnă, ca-n balada,
Miei albi și negri se nașteau la rind;
Pe șes, răzlete oaze de zapada,
În gânduri primavara galopind!

Cu flacăra iubirii prinsă-n singe,
Prin codri se chemau la nunta cerbii;
Sub sarica de nea, descămoșată,
Rivnea un soare darnic firul ierbii...

Minzare blinde rumegau tacerea,
Ca iarba inspicată în livezi;
Șoptita de un țap, ascultă firea
A mirare, povestea *caprei cu trei iezi*...

Lupoaica sură, noaptea, dinspre codru
Se furîșă, în sarici de păstor;
Era o pace biblică, de parca
S-ar fi născut un prunc mintuitor!

Dar într-un colț, păianjenul durerii
Țesea, în taină, negrul fir de tort,
Caci a fatat sârmana *mioriță*,
Un miel bălan, frumos, dar rece, mort...

Alături ingenunche, să o sugă,
Îi suflă-n ochi, în nari, să-i dea viață;
Suspina, îl dezmiardă, îl sarută,
dar abureala sarutării-ngheată...

*

Tirziu rasare-n noaptea asta luna,
Prin ramuri frunte vintul parcă geme;
Departe urlă lupii a pustiu,
Pe cine oare-n ajutor să cheme?...

Ursuz, bunicul, blestemindu-și soarta,
În taină mielul mort i l-a furat,
L-a jupuit afara și în graba
Cu blana lui alt miel a îmbrăcat.

Un geaman, tot balan, fatat de-o seama –
În brațe i-l aduce, ca un mag:
Același miros și aceeași blana,
E mielul ei, atit de bun și drag!

Îl mingeie, incepe sa o suga,
Tresalta de atita bucurie;
Cum ai putut sa-i daruiești viața?
Marire ție, Om, marire ție!

S-a revarsat din ceruri inSORITA
O primavara calda, timpurie;
De prin savane oile și micii
Pomesc nerabdatoare pe cimpie!

Ce mindra-i *miorița* bucalaie,
Cu mielul ei frumos, cum altul nu-i;
Nu paște, de atita fericire,
Pașește ginditoare-n urma lui...

Aude-n iarba seva cum se suie,
Mai amaruie-n firul de pelin;
Privind spre cerul vast, se minunează
Cum poate fi atita de senin!

*

Oricit ar fi de incalcită soarta,
Tot nu ramine taina pin' la urma;
Se intilnira frații buni și iata,
Au rascolit in joc intreaga turma!

E, parca, laptele mai dulce și
Saruta mai fierbinte mama buna;
Nimic de-acum nu poate sa-i despartă,
Se gudura la soare impreuna...

Îl cheama *miorita*, vine, dar
Satul, din sila, a-nceput sa suga;
Cind mama buna-l cheama, fuge, sare,
Nu poate sa-l opreasca nici-o ruga!

Îl cheama una, alta-i poruncește;
E du-te-vino mielul ziua-ntreagă –
O, din aceasta crunta rastignire
Nici el, nici ea nu știu ce sa-nțeleaga!

Cind uneori il cheamă in zadar
(Ca fratele-nadins tot il impunge)
În pajiste, atuncea, in saivan,
Sarmana *miorita* plinge, plinge...

Asculta-i rugaciunea-ndurerata!
Din miile și miile de mici,
Îi daruie, *Fecioara Preacurata*,
Un miel balan, sa fie doar al ei!

ZAMOLXE

Ciudat raboj de semne aici, pe virf de munte –
O stinca fără colțuri, o lespede rotundă,
O piatră ca de moară, ce a putut sa-nfrunte
Și ploile și vremea, secunda cu secunda!

Se potolește-n preajmă turbata vijelie,
Zapada liniștită imaculat se-așterne –
curată, ca o față de masă ce te-mbie
La Cina batrineasca a tainelor eteme...

Aici veneau păstorii de două ori pe an,
La scapatat de toamna, la început de vara –
Cind turmele la munte se urca, sau coboară
Și inima e numai un cintec și alean!

Cu darurile-n brațe, mai blinzi ca niște sfinți,
Nerabdatori s-apara din piatra, din vazduh
Zamolxe, cu privirea și vorba numai duh,
Sa le citeasca legea lasata de parinți!

Pastor, la fel ca dinșii, cu sarica mai nouă,
Cu pletele carunte, cu ochii mari, adinci,
Ce luminau fantastic – aveau sub gene rouă,
Cind auzea ca-n țara-i belșug de miei și prunci...

Uitau atunci pastorii de pricini, de ocari
Și il rugau sa guste din fagurii de miere,
Sfintindu-le belșugul din ochii lui, din zari
Și revarsa pe toate un val de mingiere.

Nici jertfe de fecioare, de miei, doar voie buna!
Îi ascultau cuvintul tăcuți, pastorii daci:
„Sa fie drepti, caci soarta pe rele se razbuna,
Sa fie buni, cu mila de vite și saraci!”

Cind incepea sa cinte obșteasca adunare,
Se-ndeparta Zamolxe într-un amurg de para,
Cu dreapta ridicata a binecuvintare
Pe sfatul lor, pe turme, pe munti,
Pe-ntreaga Țara!

Mai rămăneau pastorii la sfat, puțină vreme,
Simțindu-se cu *Dinsul* și *Soarele* firtați,
Apoi plecau pe plaiuri, lasind zalog de steme
Sa incresteze timpul pe lespezi de Carpați.

Aici n-a fost Olimpul, cu zei pagini și cruzi,
Aici n-au stat pastorii cu *Zeul* lor la sfat.
Apleaca-te cu fruntea pe pietre, sa auzi
Un freamat lin de sarici, un bucium fermecat!

ACEIAȘI CAI

Acciași cai, acciași cai
Tacuți și slabi,
Cai de munteni,
Cai iuți, mai iuți ca o furtuna,
La Giurgiu, la Calugăreni
Au frînt trufia cailor arabi,
Întăritați de Semiluna!

Acciași cai, acciași cai
Flaminzi, marunți,
Împovarați de șei, samare,
Strabat potecile de munți,
Se poticnesc, se opintesc –
În fiecare
Se razvrătește Ducipal
Grabindu-se,
În zori de zi –
Sa intre primii în Ardeal!

Aceiași cai, aceeași cai,
Roibi românești
Superbi, isteți,
Strivit-au sub copitele nepotcovite
Armuri de fier,
stindarde împărătești
Pe dealul de la Șelimber!

Aceiași cai, aceeași cai
Neastimparați –
În zori, cînd stelele palese
Își scapara de caldarim copita,
Uitînd de foame, rani, samar –
Zmei înșauați
Zoresc, zoresc –
De pareă sunt hraniți cu jar,
Zoresc sa-l poarte pe Mihai
La Alba Iulia –
Aceiași cai, aceeași cai!

SUMAR

<i>Profunda poezie a arhaitații unei etnii</i>	3
Armâname, armâname.... ..	8
Geografie	9
Balada	10
Toamna tu curie	16
Carbunarl'i	17
Farșiroata	18
Dada	20
Ñil'ioarli dorm	21
Tu apirita	22
Întribari picurareasca	23
Privideari	24
Acl'imari	25
Șupeie	27
Dupa ploaie	28

Protlu om pi luna	29
Gramaticuva	30
Stanea	31
Întribari catră Solomon	33
Rugaciunea di seară a nîl'ioarilor	34
Oaia armâneasca	36
Cupia mea	38
Transhumanta	40
Albi nîl'ioari	42
Oaia mintimena	44
Ocl'i di picurari	46
Tor di lup	47
Carbunar'i (II)	48
Nadia picurarilor	51
Luplu	52
Rivideari	53
Laptili amar	55

Alumta	56
Lupielu	58
Citi steali	60
Lai, nior	61
Vreari di picurar	62
Fara di rapas	63
Munte, a lai munte	64
Munțal'i	66
Patria	68
Eminescu	71
Inatea al Ahile	73
Zamolxe	74
Zamolxe la picurarl'i traț	77
<i>Poeme de expresie dacoromâna</i>	
Geografie	80
Carbunarii	81
Mioritica	82

Patria	83
Fârșeroata	86
Întrebarea pastorului	88
Tablou montan	89
Toamna, în codru	90
Chemare	91
Norule	92
Stina	93
Rugăciunea de seară a mioarelor	95
Izvor de cîntec	97
Întrebare către Solomon	99
Pastori valahi	100
Transhumanta.....	101
Legamint	103
Albe mioare	105
În zori	107
Oaia înțeleaptă	108

Ochii minunii	110
Carbunarii (II)	111
Abatorul micilor	114
Cei dintii	115
Noi nu citim în calendar	116
Lupul	118
Hoinar	119
Puiul de lup	120
Lapte și lacrimi	122
Balada mielului înfiat	124
Zamolxe	129
Aceiași cai	132

Remarcabila, metafora mereu bogată și expresivă a poetului Atanasie Nasta! Remarcabilă ca exercițiu estetic, de stil deci, dar și cu permanente implicații profund umane. Din acest unghi, poemele lui au întoldeauna – cele *pastorale* cu deosebire – un aer cosmic, ceva ce ține de întemeierea, dar și de manifestarea, trecerea lumii pe efemera ei zare iluzorie, condiție de destin, stoic acceptată de autor, ca și de subiecții demersului său liric, păstorii aromâni, universul aromân în genere, în arhăitatea lui arhetipală, răsfrânt înțelept asupra lui însuși.

Un univers de suflet, antologic, pe care poetul nu l-ar schimba cu nici unul altul, și nu numai poetul, ci toți cei pe care îi cîntă și se recunosc în sonorile cîntării lui: „*Na l' iartă Doamne, aista-ntribari, / Ți na cărti 'nă noapți-ntraga în vîs: // – Cînd aruiesc cupiili di nîl' ioari – / I ma mușat la tini-n Paradhis?...*” („Intribari picurarească”)

Hristu Căndroveanu

20.000